

Реформа місцевого самоврядування Є ВАЖЛИВИМ КРОКОМ НА ШЛЯХУ ДО РОЗВИТКУ ДЕМОКРАТІЇ

Євген УДОД,
голова Дніпропетровської
обласної ради

Якість життя українців та наближення його до європейських стандартів — одне із головних та важливих завдань нашої держави, яке неможливо реалізувати без надання громадам широких повноважень. Адже сильні і незалежні громади є ознакою міцного громадянського суспільства.

Реформа місцевого самоврядування — пріоритет регіональної політики в Україні. Успішне вдосконалення місцевого самоврядування залежить від багатьох факторів. Головний та вирішальний із них — це здатність самих територіальних громад грамотно проектувати процеси місцевого розвитку на

стратегічному та поточному рівнях. Крім того, необхідно створювати систему проектно-цільового фінансування місцевих громад і навчити людей правильно та раціонально розпоряджатися отриманими від держави і додатково залученими ресурсами.

Ми першими в Україні застосували системний проектний підхід до місцевого розвитку. Для Дніпропетровщини він є основним. Це дозволило за кілька років стати лідером як за кількістю, так і за якістю реалізованих проектів. На сьогоднішній день втілено в життя або перебуває в стадії реалізації понад 300 проектів місцевого розвитку на загальну суму майже 10 млн євро. 186 з них реалізовано в рамках національного та обласного конкурсів проектів місцевого розвитку, 120 — у співпраці з міжнародними організаціями. Завдяки подібним проектам в регіоні відбувається реальне поліпшення якості життя населення, вирішується багато проблемних питань. А головне — за допомогою обласної влади та залученим інвестиціям, громади самі вчаться визначати першочергові питання і вирішувати їх.

Ось прості приклади нашої співпраці в цифрах:

- забезпечено водопостачання для 33 тис. осіб сільського населення;
- побудовано і реконструйовано 69 дитячих садків і шкіл;
- відновлено 123 пам'ятки архітектури та культурної спадщини;
- відновлено освітлення з використанням енергозберігаючих технологій у 10 населених пунктах.

Завдяки Програмі розвитку місцевого самоврядування, починаючи з 2008 року:

- для 76 сільських рад було відремонтовано або придбано приміщення;
- для сільських та селищних громад придбано 112 службових

автомобілів;

— всі сільські ради забезпечені комп'ютерною технікою та підключені до мережі електронного документообігу.

Щоб здійснити всі наміри повною мірою, ми намагаємося залучати в регіон соціальні гроші — фінанси міжнародних грантів, фондів та благодійних організацій. Загальна сума коштів, отриманих у рамках такої співпраці, за три роки складає близько 137 млн грн. І це не враховуючи нематеріальних інвестицій — технологій, семінарів і тренінгів, навчальних програм. Нашими стратегічними партнерами є такі міжнародні організації, фонди та проекти як DESPRO, Heifer, Східна Європа, USAID, CIDA, МЕРМ, Фонд Ганса Зайделя та інші.

Наша мета — навчити державних менеджерів у регіонах працювати за найвищими стандартами. Тому впровадження передових європейських технологій адміністрування виходить на перше місце.

Президент України Віктор Федорович Янукович ініціював реформування системи органів місцевого самоврядування. Реформа має визначити напрями та механізми формування ефективного місцевого самоврядування. Вона сприятиме максимальному забезпеченню надання якісних і доступних публічних послуг, зміцненню інститутів демократії, захисту інтересів громадян в усіх сферах життєдіяльності.

Розширення повноважень органів місцевого самоврядування одночасно передбачає і посилення їх відповідальності. Йдеться про підвищення ефективності менеджменту в регі-

ональних органах влади та органах місцевого самоврядування. Адже саме від рівня роботи керівників на місцях залежить якість втілення сучасних практик у всіх галузях господарства Дніпропетровської області. Тому впровадження передових європейських технологій адміністрування виходить на перше місце. Наша мета — навчити державних менеджерів у регіонах працювати за найвищими стандартами. Крім того, у Дніпропетровській області в рамках проекту «Державне управління завтрашнього дня» проводилася робота з міжнародною компанією «Hay Group», клієнтами якої були уряди Канади, Сінгапуру, Франції, Великобританії. Мета цього проекту — розвиток професійної державної служби та служби в органах місцевого самоврядування для приведення її у відповідність з європейськими стандартами.

Також, за підтримки канадського фонду CIDA і Фонду Ганса Зайделя, для посадових осіб місцевого самоврядування власними силами розробляються навчальні програми. За результатами співпраці дійшли висновку, що виникає потреба доповнити і синхронізувати досвід роботи в нашому регіоні двох фондів. Завдяки Фонду Ганса Зайделя, мери малих міст можуть приїздити до міст Баварії, щоб на практиці навчитися реалізовувати стратегічні напрями розвитку територій. Проект МЕРМ (CIDA) — це навчальна програма, яка допомагає мерам міст і керівникам територій проектувати розвиток територій. За таких обставин ми дійшли висновку, що необхідно поєднати зусилля фондів і зусилля області. Це дозволить розробити практичний документ стратегічного розвитку регіону.

Громади Дніпропетровщини заслужили репутацію надійних, достойних довіри партнерів.

Успішний досвід реалізації проектів місцевого розвитку в сільських районах і малих містах області дозволив розробити і минулого року розпочати реалізацію першої в країні Програми, спрямованої на розвиток громадянської активності та органів самоорганізації населення у п'яти ве-

ликих містах регіону. У тому числі у Дніпропетровську та Кривому Розі.

Для консолідації ресурсів та об'єднання зусиль громад при Дніпропетровській обласній раді діє Асоціація органів місцевого самоврядування. Мета Асоціації — об'єднати зусилля органів місцевого самоврядування, забезпечити стабільний розвиток територіальних громад і сприяти їх подальшому розвитку, досягати кращих результатів завдяки залученню цих громад до проектування та реалізації.

У зв'язку зі збільшенням кількості реалізованих проектів місцевого самоврядування, виникла необхідність у створенні ще однієї структури, яка, в першу чергу, спрямована на роботу з соціальними проектами, як на рівні громад, так і на рівні офіційних громадських організацій та неформальних груп. Зокрема, створено Агентство регіонального розвитку, яке також є ключовим елементом у системі моніторингу, порівняльного аналізу та розповсюдження між місцевими громадами регіону успішного досвіду.

Наш досвід проектної діяльності дозволив виступити з ініціативою створення міжрегіональної системи обміну успішними практиками місцевого розвитку. Вона викликала інтерес і підтримку Форуму міжрегіонального співробітництва країн «Східного партнерства» ЄС, а потім і учасників виїзного засідання Асамблеї європейських регіонів, яке провели в Дніпропетровську. Дніпропетровщина також стала першим із регіонів України, який удостоїли правом проведення слухань у Європейському Парламенті.

Формування місцевого самоврядування ґрунтується на децентралізації владних повноважень, консолідації ресурсного забезпечення і стратегічному плануванні розвитку територіальних громад.

Слід зазначити, що ініціативи з проведення реформи вже не один рік надходять саме від базових адміністративно-територіальних одиниць — сіл, селищ, міст та місцевих рад, їх територіальних громад. Тому

питання: бути реформі чи не бути, на порядку денному вже не стоїть. Альтернативи реформам не існує.

Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні було схвалено всіма учасниками її обговорення. Відзначено, що проектом Концепції враховано більшість проблемних питань, які на сьогодні характерні для діяльності органів місцевого самоврядування всіх рівнів. Проект Концепції, в цілому, є політично й економічно відпрацьованим документом.

Одночасно треба розуміти, що реформування як органів місцевого самоврядування, так і територіальної організації влади, не повинно означати ослаблення вертикалі державної влади.

Не можна вважати, що зростання ролі органів місцевого самоврядування, разом з передачею їм значної частини повноважень держави, звужить діапазон впливу державних інститутів на життєдіяльність регіонів. Органи місцевого самоврядування не є складовою державних органів влади. Перш за все — це форма залучення громадян до управління, один із проявів демократії на місцевому рівні.

Як висновок, тривалість реформ у часі (до 2020 року) може впливати на хід реформи. Тому, на мій погляд, варто прискорити реформування, і, за можливістю, відповідні законопроекти приймати в пакеті. А наше завдання — і надалі брати активну участь в обговоренні тих законопроектів, які будуть розроблятися в рамках реалізації Концепції.

Всі ми розуміємо, що реформа — це вирішальний крок для зміни вектора координат розвитку місцевого самоврядування та для залучення жителів громад до самостійного вирішення проблем територій. Успішна її реалізація дозволяє нам забезпечити стійкий та гармонійний розвиток регіону в цілому. Завдяки децентралізації збільшити повноваження органів місцевого самоврядування, підвищити якість адміністративних послуг та налагодити суспільний діалог.